

16. SZ. APRAJAFALVA BÖLCSŐDE

SZAKMAI PROGRAM

TARTALOMJEGYZÉK

1. A BÖLCSŐDE ALAPADATAI	3.
2. KAPCSOLÓDÁSOK JOGSZABÁLYI -és RELEVÁNS MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL	4.
2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók	4.
2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók	4.
2.3. Módszertani szabályzók	5.
3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- ÉS TERÜLET JELLEMZŐI	6.
3.1. Az alapellátás célcsoportja	6.
3.2. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatást célcsoportja	6.
3.3. Az ellátandó terület	6.
4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI	8.
4.1. Intézményen belüli kapcsolatok	8.
4.2. Intézményen kívüli kapcsolatok	8.
5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK	9.
6. TÁRGYI FELTÉTELEINK	9.
7. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATOK	11.
7.1. Bölcsődei nevelés alapelvei	11.
7.2. Nevelési célok	14.
7.3. Nevelési feladatok	17.
7.4. Nevelés főbb helyzetei	19.
7.5. bölcsődei élet szervezése	23.
7.6. Szolgáltatások	24.
8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA	25.
8.1. Igénybevétel módja	25.
8.2. Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció	26.
9. TÁJÉKOZTATÁS	26.
10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI	28.
11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BIZTOSÍTÁSA	28.
12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	30.

1. ALAPADATOK

A BÖLCSŐDE	
Neve	16. sz. Aprajafalva Bölcsőde
Címe	4400 Nyíregyháza, Fazekas János tér 13.
Nyitvatartási idő	Hétfőtől – péntekig 06:30 – 17:00 óráig
Ellátási terület	Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz Község közigazgatási területe
Férőhelyszám	106 fő
Telefon	06-42-455-527 +36-30-326-4019
E-mail	aprajafalva16@gmail.com
Honlap	https://gyermekjoletialapellatas.hu/bolcsodek
A FENNTARTÓ	
Neve	Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
Képviselője	NYMJV polgármestere
E-mail	polgarmester@nyiregyhaza.hu
Telefon	06-42-524-524
A MŰKÖDTETŐ INTÉZMÉNY	
Neve	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény
Székhelye	4400 Nyíregyháza, Tokaji u. 1/D
Képviselője	Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény intézményvezetője 06-42-506-750 +36-20-327-8118 titkarsag.gyejo@gmail.com igazgato.gyejo@gmail.com
A SZAKMAI PROGRAM	
Készítőjének neve és beosztása	Verdes Lászlóné bölcsődevezető
Érvényességi ideje	2030.03.06.
Készítésének dátuma	2025.03.06.

2. KAPCSOLÓDÁSOK RELEVÁNS JOGSZABÁLYI -és MÓDSZERTANI SZABÁLYZÓKKAL

2.1. Működéssel kapcsolatos szabályzók

- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.)
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 235/1997.(XII.17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 369/2013.(X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 37/2014.(IV.30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról
- 62/2011.(VI.30.) VM rendelet a vendéglátó-ipari termékek előállításának és forgalmazásának élelmiszerbiztonsági feltételeiről
- NYMJV Közgyűlésének 54/2011.(XII.16.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényből adódó egyes feladatok végrehajtásáról

2.2. Foglalkoztatási jogviszonnyal kapcsolatos szabályzók

- 1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
- 257/2000.(XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.
- 8/2000.(VIII.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 326/2013.(VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról

- 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 9/2000.(VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 20/2017.(IX.18.) EMMI rendelet a bölcsődei dajka, a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy és a napközbeni gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó személy képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről
- 25/2017.(X.18.) EMMI rendelet a vezetői megbízással rendelkező szociális szolgáltatást nyújtó személyek vezetőképzéséről

2.3. Módszertani szabályzók

- Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (2023) https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/bolcsodei_orszagos_alapprogram_2023_issuu?fi=sNjY5ZTM3MjUzMjY
- A bölcsődei ellátással kapcsolatos módszertani levelek és ajánlások
 - Tudástár – A beszoktatás módszertana. Szocializálódás a családból a bölcsődébe (2022) https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_beszoktatasi_issuu
 - Bölcsődei adaptáció – Módszertani levél (1979)
 - Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához (1989)
 - Folyamatos napirend a bölcsődében. – Módszertani levél (1981)
 - Játék a bölcsődében – Módszertani levél (2003) https://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/m%C3%B3dszertani%20levelek/jatek_a_bolcsodeben.pdf
 - Módszertani útmutató a kisgyermekről vezetett szakmai dokumentáció vezetéséről (2019) <https://magyarbolcsodek.hu/hu/szakmai-anyagok/kisgyermeknevelo-dokumentacio/>
 - Tudástár – Csecsemőtáplálás a bölcsődében (2021) https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/tudastar_minibolcsodeknek_csecsemotaplalas_oldalak
 - Tudástár - Kisgyermek táplálása a bölcsődében (2021) https://issuu.com/magyarbolcsodekegyesulete/docs/kisgyermek_taplalas_issuu
 - Tudástár - Csecsemő és kisgyermek élelmezése a bölcsődében (2022)
- Gyermekek napközbeni ellátásához illeszkedő standar – Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények (2022) https://bddsz.hu/sites/default/files/2022-02/Bolcsodei_ellatast_nyujto_intezmenyek_standard_220216_fin.pdf

3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT- ÉS TERÜLET JELLEMZŐI

3.1. Az alapellátás célcsoportja

Bölcsődénk a gyermekjóléti alapellátás részeként, a családban nevelkedő (20 hetes kortól - 3 év) gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Amennyiben a gyermek tárgy év augusztus 31-e után tölti be a 3 évet, következő év augusztus 31-éig maradhat bölcsődei ellátásban. Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.

A bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti.

3.2. Időszakos gyermekfelügyeleti szolgáltatás célcsoportja

A bölcsőde az alapellátás feladatok mellett családtámogató szolgáltatásokat szervezhet (pl. időszakos gyermekfelügyelet, játszócsoport).

Az 1997. évi XXXI. törvény, valamint a hozzá kapcsolódó szabályzók (végrehajtási rendelet és módszertani levél) lehetővé teszik, hogy a bölcsőde, ha alapfeladatát nem veszélyezteti, térítési díj ellenében külön szolgáltatásként időszakos gyermekfelügyeletet biztosíthat. Az időszakos gyermekfelügyelet keretében a gyermek számára a szülő által igényelt alkalommal és időtartamban bölcsődei ellátás nyújtható a normál bölcsődei csoport üres férőhelyein.

3.3. Ellátandó terület

A Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának (4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.) fenntartása alá tartozó és a Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény által működtetett bölcsődék ellátási területe 2018-tól **Nyíregyháza Megyei Jogú Város és Nagycserkesz** település közigazgatási területe.

Nyíregyháza megyei szinten nagyságából és funkcióellátottságából eredően egyértelműen kiemelkedő jelentőséggel bír. Számos közszolgáltatási és közigazgatási funkciót tölt be, valamint a megye legnépesebb városa. Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyében Nyíregyháza méreteiből, funkcióiból, gazdasági jelentőségéből eredően egyértelműen a megye gazdasági, társadalmi súlypontja. A megyén belül gazdasági szerepköre mellett kiemelkedik Nyíregyháza oktatási, közszolgáltatási, kulturális szerepköre is. (Megalapozó vizsgálat Nyíregyháza 2014-2020 Konzorcium:11-12.)

Év	Állandó lakónépesség (fő)	0-3 éves korúak száma (fő)	0-3 éves korúak aránya a lakónépességhez viszonyítva (%)
2019	116 799	4 433	3,79
2020	n.a.	n.a.	-
2021	116 554	4 227	3,62
2022	115 521	4 157	3,59

Forrás: NYMJV Önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatairól szóló beszámoló (2019, 2020, 2021, 2022)

A lakónépességének száma alapján Magyarország hetedik legnagyobb városa, melyet 2019 elején közel 120 ezren laktak. A fenti táblázatból kitűnik, hogy a lakosságszám, ugyan nem nagy ütemben, de folyamatosan csökken. Ennek megfelelően a 0-3 éves korú gyermekek aránya is csökkenést mutat.

Nagycserkesz község Nyíregyháza és Tiszavasvári között Nyíregyházától 15 km-re, nyugatra a 36-os számú főútvonal mentén található. A község lélekszáma a 2019. évi adata alapján 1746 fő, területe 4.150 ha.

A kistelepülésen jelentős a munkanélküliség, ezért a Nyíregyházán munkát vállaló kisgyermekes családoknak nagy segítség, hogy bölcsődei ellátást igényelhetnek városunkban.

Bölcsődénk a városon belül elsősorban az Örökösöld lakótelepen és Örökösöld kertvárosi részén élő gyermekek ellátását, nevelését végzi.

Az elmúlt évek tapasztalatai szerint a beíratott gyermekek 65% itt él, 10 %, az orosi lakóterületről érkezett, 15% a város azon területeiről jár bölcsődénkbe, melyek az Örökösöldi lakóteleppel határosak, így Bujtos kertváros, Malomkert kertváros. Mint látható a bölcsődénkbe érkező gyermekek lakó-, és szociokulturális környezete eltérő, az intézménnyel szembeni elvárások is ezt tükrözik. A felvett gyermekek jelentős része a lakótelepen, panellakásokban él, ezért felértékelődik a bölcsőde tágas, beépített és mobil játékokkal jól felszerelt udvara, amely a napi mozgásigényük kielégítését szolgálja. A gyermekek jellemzően egész családból érkeznek, nem jelentős, de évről évre növekszik az egyszülős családok száma. Szintén alacsony számú a hátrányos helyzetű családok száma. Bölcsődei felvétel során és az ellátás ideje alatt

kiemelt figyelemmel kísérjük az ezekből a családokból érkező gyermekek bölcsődébe való bekerülését és fejlődésük menetét.

4. BÖLCSŐDÉNK KAPCSOLATAI

4.1.Intézményen belüli együttműködés

A Nyíregyházi Gyermekjóléti Alapellátási Intézmény vezetője nagy hangsúlyt fektet a tagintézmények között már kialakult jó munka -, és személyes kapcsolatok fenntartására.

- Rendszeres vezetői értekezletek
- Szakmaközi konferenciákon való közös részvételek
- A központban dolgozó munkaügyi és gazdasági szakemberekkel közvetlen a kapcsolattunk, melyet jellemez a segítőkészségük, problémamegoldásban az együttműködésük.
- A tagintézmények vezetőivel napi kapcsolatot tartunk. A hatékony együttműködést segítik a biztosított infokommunikációs eszközök és azok folyamatos fejlesztése.

4.2.Intézményen kívüli együttműködés

- ellenőrzést végző szervek
- a gyermekvédelmi jelzőrendszerben részt vevők
- bölcsődék, óvodák
- képzőintézmények

A bölcsőde kapcsolata jó az integrációban működő alapellátást végző intézményekkel. Mint *jelzőrendszerbe* tartozó intézmény kötelességünknek és feladatunknak tekintjük a *Család- és Gyermekjóléti Központ* felé való jelzést, és a velük való jó együttműködést, így a hosszú évek során rendszeres kapcsolattartás alakult ki az ott dolgozó munkatársakkal. A *védőnői szolgálat* munkatársai legalább évente egyszer felkeresik az intézményt, érdeklődnek gondozottjaikról és kéri segítségünket a hátrányos helyzetű kisgyermekek ellátásában.

Az örökösföldi *óvodákkal* szintén nagyon jó kapcsolatot ápol bölcsődénk. Rendszeresen megyünk „vendégségbe” a közeli óvodába, tavasszal az ott dolgozó óvodapedagógusok is meglátogatják a hozzájuk beíratott gyerekeket.

Intézményünk folyamatosan biztosít gyakorló helyet a különböző *képző intézményekben* tanuló leendő kisgyermeknevelők számára.

5. SZEMÉLYI FELTÉTELEINK

Intézményünkben a személyi feltétel a mindenkori jogszabálynak megfelelő. Minden dolgozó

rendelkezik a munkakörének betöltéséhez szükséges, törvényi előírásnak megfelelő képesítéssel.

Bölcsődénk dolgozói létszáma **29 fő**.

A gyermekek gondozását és nevelését 19 kisgyermeknevelő végzi.

Bölcsődénk munkaerő-állományának tételes bemutatása:

<i>Munkakör</i>	<i>Létszám (fő)</i>	<i>Szakképesítés</i>
bölcsődevezető	1 fő	csecsemő és kisgyermeknevelő
helyettes kisgyermeknevelő	1 fő	kisgyermekgondozó, nevelő/pedagógus
kisgyermeknevelő	7 fő	csecsemő és kisgyermeknevelő
	2 fő	bölcsődei szakgondozó
	1 fő	csecsemő- és kisgyermekgondozó
	1 fő	csecsemő- és gyermeknevelő asszisztens
	3 fő	kisgyermekgondozó, - nevelő
	3 fő	csecsemő- és gyermekgondozónő
bölcsődei dajka	4 fő	bölcsődei dajka
élelmezésvezető	1 fő	szakirányú végzettség
szakácsnő	1 fő	szakács
konyhai kisegítő	2 fő	
mosónő	1 fő	
udvari munkás	1 fő	

6. TÁRGYI FELTÉTELEINK

A bölcsődei épület jellemzői:

Az intézmény egyedi és részben típussterv alapján készült panel épület. 4541 négyzetméteren terül el, ebből beépített terület 1240, parkosítva 2480 négyzetméter (821 nm. járda és burkolattal ellátott terület). Az épület négy sarkán helyezkednek el a gondozási egységek, középen van a gazdasági rész (konyha, mosoda, irodák, raktárak stb.)

A gyermekek által használt helyiségek:

Gyermeköltöző (átadó): a gondozási egység előteréből nyílik, felszerelése megfelel a különböző korú gyermekek öltöztetési igényeinek.

Fürdőszoba: kapcsolódik a gyermeköltözőhöz és a gondozási egység mindkét gyermekszobájához. Alapterülete 23 nm. A gyermekek gondozását és önállósodását segítő berendezési tárgyak és eszközök a gyermekek méretéhez és fejlettségéhez igazodnak.

Gyermekszoba: az alapterülete 48 nm. A helyiség teljes alapterülete közvetlen természetes megvilágítású. A bútorzat balesetmentes, a gyermekek fejlettségét figyelembe véve van kialakítva. A csoportszobának mosható, fertőtleníthető padlóburkolata és oldalfal burkolata van. A dekoráció esztétikus. A nyitott polcokon, elérhető magasságban elhelyezett játékok lehetőséget adnak a szabadválasztásra. A játékkészlet megfelelő összeállításánál a pedagógiai, egészségügyi és szakmai szempontok érvényesülnek. Pihenősarok minden szobában található. Minden gondozási egységben van *egy takarítószer- és egy játékraktár.*

Terasz: a gyermekszobához szintben, közvetlen ajtó kijáráttal, a játszókerthez lépcsővel kapcsolódik, Árnyékolása biztosított elektromos napernyőkkel. A terasz burkolata megfelelő. A teraszról nyílik a gyerekek részére kialakított kerti mosdó-WC, kerti raktár és az udvari munkás által használt helyiség.

Játsszókert: funkciója a gyermekek szabad levegőn történő játékához szükséges mozgástér biztosítása. Alapterülete megfelelő, benne burkolt és füvesített felületek, homokozók és beépített játékok vannak elhelyezve. Burkolt és zöld felület aránya az előírásoknak megfelel. A játszóudvarban lévő fák darabszáma és elhelyezése biztosítja a napos és árnyékos terület jó arányát. A fajták kiválasztása megfelelő. Az utcai por és a szél szabad beáramlását a kerítés mellé telepített cserjesor akadályozza meg. A bölcsőde kertjét körülvevő kerítés és kapuk kialakítása a követelményeknek megfelel. Az udvar szélvédett, időszakosan napos, gyermekek számára jól megközelíthető. A homokozó kialakítása az előírás szerint történt. Takarása, a homok kezelése megoldott.

A bölcsőde egyéb helyiségei:

Vezetői iroda: a szülők fogadására, az adminisztrációs munka végzésére és különböző megbeszélésekre szolgál.

Gazdasági, ételmezésvezetői iroda: a főzőkonyhával szemben helyezkedik el. Az ételmezésvezető adminisztrációs feladatait végzi itt.

Főzőkonyha: 150 adagos, funkciójának megfelelő, közvetlenül kapcsolódó helyiségek az üzemi

– fogyasztói mosogató, zöldség előkészítő, közös folyosón, de nem közvetlenül kapcsolódik a hús előkészítő, megfelel a közegészségügyi szabályoknak. Közvetlen természetes és gépesített szellőzéssel, csúszásgátló padlóburkolattal és 2 méter magasan mosható falburkolattal van ellátva. Gépesítettsége megfelelő.

Élelmiszer raktár, zöldségraktár: a konyha közelében van, a gazdasági folyosóról nyílik, természetes a szellőzése, hűtőszekrényekkel, mélyhűtőkkel, polcokkal berendezve. Padlózat és falburkolata 2 m magasan mosható, fertőtleníthető.

Ételmaradék tároló, szeméttároló: a gazdasági bejárat közelében került kialakításra, a gazdasági folyosóra nyílik, de közvetlen külső kijárata is van. A helyiségek 2 méter magasan mosható falburkolattal vannak ellátva.

Raktárak: biztonságos polcrendszerrel, természetes szellőzéssel ellátottak.

Mosó-vasaló helyiség: A szennyes ruha és a tiszta ruha kezelése térben és időben elkülönítve történik. Gépesítése megfelelő.

A dolgozók szociális helyiségei:

Kisgyermeknevelői szoba: megbeszélésekre, műhelymunkára, adminisztrációs munka végzésére szolgál.

étkező, öltöző, mosdó-, zuhanyzó-, WC: az előírásoknak megfelelő.

7. NEVELÉSI-GONDOZÁSI FELADATOK

7.1. A bölcsődei nevelés alapelvei:

➤ *A család rendszerszemléletű megközelítése*

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A fenti szemléletmód lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely a kisgyermeket a családdal együtt tekinti kiindulópontnak. Munkánk során tapasztaljuk, hogy a gyermek a szülői mintákat visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek támogatásával, megerősítésével hozzájárulhatunk a család életminőségének javításához.

➤ *A koragyermekkorai intervenció szemlélet befogadása*

A koragyermekkorai intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, a törvényi előírásoknak megfelelő tárgyi- és személyi feltételek biztosításával prevenció feladatot lát el. A kisgyermeknevelőink szakmai felkészültségük és

tapasztalataik alapján képesek észlelni, felismerni a felmerülő fejlődésbeli lemaradásokat, megtorpanásokat, melyek jelzése feladatkörükhöz tartozik.

➤ *A családi nevelés elsődleges tisztelete*

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Bölcsődénk a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint erősítve vesz részt a gyermekek gondozásában, nevelésében. Lehetőségeinkhez mérten törekszünk a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására. Kiemelt szakmai célként tekintünk a családokkal való jó kapcsolat kialakítására. Biztosítjuk számukra az aktív, különböző színtereken megvalósuló, bekapcsolódást a bölcsőde életébe.

➤ *A kisgyermeki személyiség tisztelete*

Szem előtt tartjuk, hogy a kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg.

A bölcsődei nevelés során a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlesztésére törekszünk, az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet fordítunk a származási, neveltetési, vallási valamint fizikai és mentális képességbeli különbségek iránti tolerancia kialakítására.

➤ *A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe*

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A nevelőmunka színvonalas megvalósítására, csak megfelelő szakmai felkészültséggel és érett személyiséggel, kellő önismerettel, magas szintű kommunikációs készségekkel bíró szakember képes. Ezért tudatosítjuk kisgyermeknevelőinkbe, hogy felelősek a szakmai tudásuk folyamatos szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciájuk fejlesztéséért.

➤ *A biztonság és a stabilitás megteremtése*

A bölcsődébe való beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett biztonságának újrateremtésére. A személyi és tárgyi környezet állandóságának biztosításával („saját kisgyermeknevelő”-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) hozzájárulunk az érzelmi biztonság kialakításához, emellett a gyermekek számára alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához is. A napirend folyamatossága, az egyes mozzanatok egymásra épülése, ismétlődése tájékozódási lehetőséget,

stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, és növelik a biztonságérzetüket. A biztonság nyújtása magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

➤ *Fokozatosság megvalósítása*

Bölcsődénkben az egyik legfontosabb szabály. A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

➤ *Az egyéni bánásmód érvényesítése*

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empátikus, hiteles nevelői magatartása. Bölcsődénk kisgyermeknevelői munkájuk során figyelembe veszik a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítják. Tudják, hogy minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos számunkra, hogy a bölcsődénkbe járó kisgyermek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

➤ *Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége*

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozási helyzetekben nevelés folyik, a nevelés lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológias szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A szakszerű és érzelmi biztonságot nyújtó gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési helyzetek megteremtésének egyik kiemelt színtere.

➤ *A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása*

A bölcsődénkben végzett nevelő-, gondozó munkában kiemelt szerepet kap a korai életévekben megalapozódó kognitív, érzelmi és társas kompetenciák támogatása. Biztosítjuk annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken

keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segítjük önálló kezdeményezéseit, bízva abban, hogy ezáltal megteremtjük az egész életen át tartó tanulás igényének biztos alapjait.

7.2 Nevelési célok

Bölcsődénk nevelés célja: hogy a családi nevelést támogatva, a gyermekek fiziológiás és mentális szükségletének kielégítésével, szeretet teljes, feltétel nélküli elfogadásukkal, érzelmi biztonságuk megteremtésével, tapasztalatszerzési lehetőségek biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegítsük, azoknak a készségeknek, képességeknek az elsajátítását, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz.

További célunk, hogy a koragyermekkori intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytassunk. Bölcsődénk szakmai munkájával, családbarát intézményként hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

Kiemelt szakmai célként a bölcsődei nevelés-gondozás szakmai alapprogramjára épülve a bölcsődénk sajátosságait figyelembe véve a következő megvalósítását tartjuk fontosnak:

I. Bölcsőde-család kapcsolatának erősítése

II. A természet megismeréséhez minél több irányú lehetőséget nyújtani

(természet megszerettetése, védelme)

- I. Bölcsődénk kiemelt feladatának tekinti, hogy a gyermekek számára megteremtett szeretetteljes, biztonságos, családias légkörben, minden gyermek saját képességei szerint fejlődhessen, megismerhesse az önfeledt, szabad játék örömét, élmény és fantázia világát gazdagíthassa, mely képessé teszi őt a későbbi kreatív gondolkodásra, továbbfejlődésre. Arra törekszünk, hogy a gondjainkra bízott gyermekekből, családjaikkal együttműködve, személyiségi jogaik tiszteletben tartása mellett, a világra nyitott, érdeklődő, fogékony, önálló, a társadalmi együttélés alapvető szabályait elfogadó gyermekeket neveljünk. Fontos számunkra, a családokkal való kapcsolattartás, a szülők kéréseit, kezdeményezéseit figyelembe vesszük. Igyekszünk családias, közvetlen, a kölcsönös bizalmon és megbecsülésen alapuló kapcsolatot kialakítani, megtartani és tovább erősíteni. Annak érdekében, hogy a szülői javaslatokat,

észrevételeket, kéréseket beépíthessük mindennapi munkánkba, az alábbi, már jól működő kapcsolattartási formákat továbbra is alkalmazzuk.

- Szülői értekezlet, az új felvételes gyermekek szülei részére.
- Bölcsőde „kóstolgot” a beszoktatást megelőzően.
- Családlátogatások szervezése a beszoktatás előtt.
- Szülővel történő beszoktatások preferálása.
- Szülői Érdekképviselő működtetése.
- Családi füzetten keresztül tájékoztatás negyedévenként a gyermek fejlődéséről.
- Szülőkkel együtt szervezett bölcsődei ünnepek: télapóvárás, farsang, húsvét, gyermeknap.
- Minden év tavaszán megrendezett Családi délután.
- Szülői elégedettség mérése kérdőív alapján.

Minden kisgyermeknevelő igyekszik munkája során szem előtt tartani a családi nevelés pozitívumait. A szülő érezze, hogy gyermeke bölcsődébe kerülése után is kompetens maradt gyermeke nevelésében. Csak így érhető el, hogy bizalmas, partneri viszony alakuljon ki szülő és kisgyermeknevelő között.

- II. Bölcsődénk elsősorban az örökösöldi lakótelepen élő gyermekek ellátását, nevelését végzi. Örökösöld a város legfiatalabb lakótelepe, az utóbbi időben nagyon sokat fejlődött, szépült, új, korszerű játszóterek kerültek kialakításra. A Bujtosi - tó közelsége szintén jó lehetőség a szabadban történő együttlétre a családok számára. De erre leginkább hétvégeken van csak lehetőség, ha a szülők munkarendje ezt megengedi. Munkanapokon az a néhány óra, amit együtt tölthet gyermekével a szülő, már leginkább csak a gondozási műveletek elvégzésére elegendő. Bölcsődénk ezért szeretne nagyobb szerepet vállalni a környezeti nevelésben, mert az intézményben töltött idő lehetőséget teremt a gyermek számára a természeti környezet nyugodt, elmélyült tanulmányozására, annak változásának megtapasztalására. Ezért kiemelten kezeljük nevelői munkánk során, hogy a természet megismeréséhez minél több irányú lehetőséget nyújtsunk, de szigorúan a gyermek fejlettségéhez igazodva. A külső világ, a környezet megismerése iránti vágy működik a gyermekben. A rácsodálkozás, az érzelmi fogékonyság a természet szépségére, a személyes kipróbálási vágy, a tettere kész cselekvőkészség, mind kedveznek a tevékenységen keresztül történő tapasztalatszerzésnek. A természettel való ismerkedés, a természet megszerettetése-védelme egyik kiemelt szakmai célunk és az egész nevelői programunkat erre építettük. Kellemes élmények biztosításával alakítjuk a gyermekek pozitív viszonyát a természethez. A gyerekek spontán, természetes kíváncsiságára építünk. A

megismerés folyamatában, örömteli élményekben részesülnek. Annyi ismeretet adunk gyermekeinknek, amennyit azok életkoruk szerint befogadni képesek. A gyerek életkori sajátosságait ismerve a kisgyermeknevelő tudatosan megteremti azokat a feltételeket amelyek „fejlesztő” funkciók gyakorlására, működtetésére lehetőséget adnak.

Bölcsődénk szakembereinek felkészültsége, elméleti-gyakorlati tudásszintje lehetőséget teremt arra, hogy a kiemelt szakmai céljaink megvalósuljanak.

A célok megvalósításának eszközei, módjai:

A bölcsődei csoportokban, a csoportösszetételtől (gyerekek életkora, igényei) függően, *nevelési tervbe beépítve* vagy *napirendbe szervezetten* bevezethetők a környezet megismeréséhez kapcsolódó tevékenységek (több alkalommal, gyakrabban pl.: séta, gyümölcsnap). Kiemelt szakmai célunk alapjául szolgál, hogy jó környezeti adottságokkal rendelkezünk (pl. Tágas, fákka, bokrokkal tarkított udvar, Bujtosi Városliget). A tárgyi feltételeket, eszközöket, természetes anyagokat a bölcsőde biztosítja a kisgyermeknevelők és a szülők bevonásával. Sikerült beszerezni olyan könyveket, képeket, amelyek az időjárást, a természetet, az állatokat mutatja be nagyon szemléletesen.

A gyakorlatba való átültetés legfontosabb elemeinek felvázolása:

- Az időjárás, évszakok változása, ezek megfigyelése, rögzítése különböző eszközökkel, módszerekkel pl.: fényképek, természetes anyagokból készített alkotások.
- Gyakran visszük a gyerekeket sétálni. Amellett, hogy a természet változásait meg tudjuk figyelni, sok egyéb tapasztalatot is szereznek gyerekeink, és nem utolsósorban, állóképesség fejlesztő hatása is van (Mivel a szülők személygépkocsival vagy, babakocsival hozzák őket a bölcsődébe, a gyerekek nincsenek hozzá szokva a „hosszabb” gyalogláshoz).
- Az állatok megismerése. Séta Örökösöld északkeleti részén (Család utca), ahol kertes családi házak vannak, és lehet háziállatokat (kutya, macska, baromfi stb.) látni.
- A Bujtosi tóhoz történő kirándulások lehetőséget biztosítanak, hogy a kisgyermek megismerkedhet a természetes vizekben élő (fészkelő) állatokkal, növényekkel. Az állatok szeretetét kisgyermeknél ezekkel a rendszeres programokkal tudjuk erősíteni.
- Télen a madarak etetése, tavasztól őszig a kertben fészkelő madarak és az itt található bogarak, hangyák, lepkék megfigyelése tarkítja a napirendet.
- A piacon tett séták ismeretszerzésre adnak lehetőséget. Örömmel ismerik fel a különböző zöldségeket, gyümölcsöket és kis kosaraikba vásárolnak is.
- A természetes anyagokat igyekszünk bevinni a csoportokba. Például: víz, hó, kavics, makk,

- fenyőtohoz, érdekes vesszők, gyökerek, gyümölcsök
- Növények ültetése, magok csíráztatása, ágak rügyeztetése mind-mind tapasztalatszerzési lehetőség.
 - Környezetünk szépségének, tisztaságának megőrzése a bölcsődei dolgozók példáján keresztül beépül a napi tevékenységbe pl.: falevélgyűjtés, gereblyezés, talicskázás, fűnyírás, virágok gondozása, nevelése, stb.
 - Az udvaron gyűjtött falevelek, ágak, gesztenyék stb. felhasználására is sokféle lehetőség van. A csoportokat díszítjük felfűzött levelekkel, ragasztott képekkel, gesztenyefüzérekkel stb..
 - A csoportban a játék és eszköztároló kosarakat kibővítettük vessző és hánckosarakkal. A falakon természetes anyagok felhasználásával készült képek, kompozíciók emelik a hangulatos, barátságos környezet összhatását.
 - Gyümölcsnap hetente szerepel a napirendbe. Ilyenkor az otthonról hozott 1-1 gyümölcsöt maguk mossák meg, és közösen fogyasztják el. Az evés közben sok ismeretet szereznek a gyümölcsökről (neve, íze, formája, színe, magja, héja stb.).

7.3 Nevelés feladatai:

➤ *A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése*

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. Amely a család erősségeinek megismerésével, támogatásával a pozitívumok kiemelésével valósul meg. A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétel a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkorai fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

➤ *Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása*

A szakemberek feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos

környezet megteremtése. A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg.

A rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítja az életkornak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a játék, a mozgás, a szabad levegőn való aktív tevékenység és pihenés feltételeit.

Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakítására.

A prevenciós feladatok megvalósításába szükség esetén speciális szakemberek is bevonhatók (pl.: gyermekorvos, dietetikus).

➤ Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A biztonságot nyújtó nevelői magatartás magában foglalja a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és biztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását.

A kisgyermek bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe történő kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására.

Az együttlét helyzetei az énérvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez.

Törekedni kell az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére.

A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermek beszédkésztségének fejlesztése érdekében az ingerekben gazdag, tiszta nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés-gondozás minden helyzetében, mondókák, énekek, versek, mesék közvetítésével.

Különös figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére szükség esetén más segítő szakemberek bevonásával is.

➤ A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

- ♦ A kisgyermek érdeklődésének erősítése a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével és a megfelelő környezet kialakításával történik.

- ♦ A bölcsődei nevelés-gondozás helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását.
- ♦ A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása.
- ♦ Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás. A sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza, sikertelenségért viszont nem kap elmarasztalást. Lényeges az elegendő idő biztosítása a próbálkozásra, gyakorlásra.

7.4. A bölcsődei nevelésfőbb helyzetei

➤ *Tanulás*

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődében nincs helye.

Tanulás, minden olyan tapasztalat-, illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, illetve a gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és környezetét. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenységekbe ágyazottan történik.

A tanulás legfontosabb **irányítója** a személyes kíváncsiság, az érdeklődés. (inger gazdag környezet biztosítása)

Színterei a természetes élethelyzetek, a gondozás, a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és a kommunikáció.

Formái utánzás, spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióira épülő ismeretszerzés, szokás kialakítás.

Cél, hogy minden gyermek örömteli tevékenységek során fejlődjön.

A **beszéd** a kisgyermekkor tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók.

A fejlődés, a tanulás, folyamatos, időkorlátok nélküli, egyéni ütemnek megfelelő.

➤ *Gondozás*

A gondozás a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és a gyermek között.

A gondozás célja, hogy a csecsemő és a kisgyermek testileg jó, kiegyensúlyozott állapotba legyen.

A kisgyermeknevelő feladata, hogy magas színvonalon, a gyermek szükségleteit és érettségét figyelembe véve megfelelően végezze a gondozási műveleteket. Adjon lehetőséget a gyermeknek, hogy aktívan részt vehessen a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét.

➤ *Játék*

A játék a gyermek elsődleges tevékenysége, amely során kialakulnak azok a képességek, melyek lehetővé teszik, hogy szellemi fejlődésének magasabb szintjére jusson el.

Elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi fejlődést, a gyermek játéka személyiségének tükrözője.

A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet. A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti.

A játék, mint alaptevékenység egyúttal a fejlesztés eszköze is.

A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

➤ *Mozgás*

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermek mozgásigénye rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgás. Ezért a szobában és az udvaron is biztosítani kell a minél nagyobb mozgásteret, a mozgásfejlesztő játékokat. A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék az érdeklődést, fenntartsák a mozgásaktivitást és használatuk biztonságos legyen.

Biztosítani kell a környezet balesetmentességét és a veszélyforrások kiküszöbölését. Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, például: hempergő, elkerített szobasarok.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, az udvaron és a teraszon több lehetőség nyílik, mint a szobában. Még több lehetőséget kínál a benti nagymozgásos játékokkal felszerelt külön helyiség használata. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a kisgyermeknek, annál nagyobb örömet lel a játékban.

A mozgásfejlesztő eszközök használata során a kisgyermek szabadon próbálhatja, végezheti az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel lehetőséget ad a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására.

➤ *Mondóka, ének*

A bölcsődei ellátásban részesülő kisgyermeknek sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömelményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. Nem mindegy, milyen zenét engedünk a kisgyermek fülébe.

Bölcsődénkben a kisgyermeknevelőink ezen gondolatok tükrében igyekeznek az ének-zenei anyagot összeválogatni és alkalmazni.

➤ *Vers, mese*

A bölcsődében az anyanyelvi nevelés semmi mással nem pótolható lehetősége. Nagy hatással van a kisgyermek érzelmi, értelmi (ezen belül a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet és a képzelet fejlődésére), valamint a szociális fejlődésre.

A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így egyszerre feltétele és eredménye a kisgyermek alapvető érzelmi biztonságának. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyeknek megszerzésére más helyzetekben nincs lehetősége. A közös mesélés élménye segíti az aktív szókincs kialakulását és a világról való ismeretek megszerzését.

A vers: a beszéd zenei elemeire épül. Játék, szöveg, dallam, mozgás, ritmus egysége. Cselekedetre, belső aktivitásra serkent.

A mese: pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmények feldolgozásában.

A mese és a vers a gyermeki igényeknek megfelelően, spontán jelenik meg a bölcsődei életben.

A motiválást segítik:

- hozzáférhető helyen lévő érdekes könyvek
- puha sarkok, kuckók, szőnyegek

- nyugodt, kellemes légkör

➤ *Alkotó tevékenységek*

Az öröm forrása maga a tevékenység – az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés, az alkotás – nem az eredmény.

A kisgyermeknevelő a feltételek biztosításával, az egyes technikák megmutatásával, a gyermek pillanatnyi igényeinek megfelelő technikai segítséssel, az alkotókedv ébren tartásával, a gyermekek alkotásának elismerésével és megbecsülésével, megőrzésével segítheti az alkotó tevékenységek iránti érdeklődést és a személyiségfejlődésre gyakorolt hatások érvényesülését. A leggyakoribb alkotó tevékenységi formák a bölcsődei ellátást nyújtó intézményben, szolgáltatónál: nyomhagyó eszközök használata, firkálás, gyurmázás, ragasztás, gyűrés, tépés, ujjfestés vagy vastag ecsettel festés.

➤ *Egyéb tevékenységek*

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, az egymásról és a környezet szépségéről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. viráglocsolás, gyümölcsnap előkészítése, karácsonyi süteményszagztatás, gyümölcssaláta készítése... stb.) Az öröm forrásai az együttlenség, a közös munkálkodás és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, és bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet faladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

7.5. A bölcsődei élet megszervezése

➤ *„Saját kisgyermeknevelő”- rendszer:*

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyermekek számára egyaránt. A „saját kisgyermeknevelő”- rendszer a biztonság és a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. A csoport vagy a csoport gyermekeinek egy része tartozik közvetlenül egy kisgyermeknevelőhöz. A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermek nevelője (felmenőrendszer). Ő kíséri figyelemmel a kisgyermek fejlődését, tartja számon az egyes fejlődési állomásokat, vezeti az ehhez kapcsolódó szakmai dokumentációt és felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért.

A „saját kisgyermeknevelő”- rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját kisgyermeknevelő” segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

➤ *Gyermekcsoportok szervezése:*

Intézményünkben többféle szempontot kell figyelembe venni a gyermekcsoportok kialakításánál. A bölcsődei gyermekcsoport ideális létszáma 12-14 fő. Nevelési-gondozási filozófiánk része, hogy a gyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a csoportba járjon.

A gyermekeket életkoruk és fejlettségük szerint vesszük fel egy-egy csoportba, de ez nem jelenti azt, hogy nem biztosítjuk egy gondozási egységen belül a csoportok közötti átjárhatóságot (pl.: ha egy gyermeknek valamilyen oknál fogva elfogadhatóbb a szomszéd csoport gyermekközössége, vagy a kisgyermeknevelők személyisége jobban hasonlít a már megszokott, az őt otthon körülvevő felnőttekére, akkor nincs akadálya annak, hogy a szomszéd csoportba töltse a bölcsődébe járás idejét).

Meghatározó szempontok: A gyermekek életkoruknak, fejlettségüknek és egészségi állapotuknak megfelelő csoportba kerüljenek.

A nevelési év végén a bölcsődébe maradt gyermekek minél kevesebb változást éljenek át. Törekszünk a személyi állandóság megtartására és a csoport állandóságára.

A szülők és kisgyermeknevelők kérését a lehetőségekhez mérten tudjuk figyelembe venni.

➤ *Napirend:*

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt és folyamatos gondozás feltételeit biztosítja. Megteremti a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A nevelés-gondozás folyamatában az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, játék, alvás) a gyermekek jó közérzetét is megteremtik.

Az optimális napirenden belül az egyes gyermekek igényeit a kisgyermeknevelő úgy tudja kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető a rendszer, a gyermekek tájékozódhatnak a várható eseményekről, miközben csökken a várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalalmát is biztosítja.

A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják az évszakok, a csoportlétszám és egyéb tényezők (pl.: bölcsőde nyitása, zárása) is.

Kialakításának további feltételei a személyi állandóság (saját kisgyermeknevelő-rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a kisegítő személyzet összehangolt munkája, a gyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembevétele.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti belső arányok kialakítása, és az, hogy a napirendet a gyermekcsoport kisgyermeknevelői alakítsák ki.

A bölcsődei nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését különböző, a bölcsődei kisgyermeknevelők által készített feljegyzések, és dokumentumok szolgálják (pl.: tevékenységi terv).

Napirendünk kialakításánál igyekeztünk szem előtt tartani, hogy a legtöbb időt a játékra fordítsuk. Lehetőség szerint legyen rendszeres a komplex foglalkozásokra szánt idő, figyelembe véve a játékba integrált tevékenységekkel elsajátítható ismereteket. A csoportok kisgyermeknevelői maguk dönthetnek arról, hogy egy-egy napon mely tevékenység kap nagyobb hangsúlyt.

7.6. Szolgáltatások

Gyermekélelmezés: Bölcsődénk saját főzőkonyhával rendelkezik, ahol napi szinten biztosítjuk a ránk bízott kisgyermekek élelmezését. A bölcsődei étkeztetésben az egészséges táplálkozás irányelvei érvényesülnek, annak érdekében, hogy összetételében kielégítse a gyermekek energia-, és tápanyag szükségletét. Mindenféle étkeztetés alapja az étlaptervezés, ami a bölcsődei élelmezés vonatkozásában bonyolult, felelősségteljes feladat, hiszen gyermekeink egészséges fejlődése, és a korszerű táplálkozási szokások kialakulása függ tőle. Az összeállítását szakképzett élelmezésvezető végzi és dietetikus felügyeli. A főbb szempontjai: Megfeleljen az élelmezettek tápanyagszükségletének. Legyen változatos, idényszerű. Ízben, formában, zamatban összehangolt legyen. Vegye figyelembe a rendelkezésre álló norma keretet. A bölcsődében az étkezések száma napi négy alkalom. Ebből kettő nagy étkezés/ reggeli, ebéd/, illetve kettő kisétkezés /tízórai, uzsonna/.Biztosítani tudjuk a tehéntej-, laktóz-, tojásérzékeny gyermekek étkeztetését is, a diéta igénybevétele szakorvosi igazolással kérhető.

Alapellátáson túli, a családi nevelést támogató szolgáltatások: A bölcsőde az alapellátás prioritása mellett családtámogató szolgáltatásokat szervezhet (pl. időszakos gyermekfelügyelet, játszócsoport). Az 1997. évi XXXI. törvény, valamint a hozzá kapcsolódó szabályzók lehetővé teszik, hogy a bölcsőde, ha alapfeladatát nem veszélyezteti, térítési díj ellenében külön szolgáltatásként időszakos gyermekfelügyeletet biztosíthat. Az időszakos gyermekfelügyelet keretében a gyermek számára a szülő (gondozó) által igényelt alkalommal és időtartamban bölcsődei ellátás nyújtható a normál bölcsődei csoport üres férőhelyein.

8. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

A bölcsődei ellátást azok a szülők igényelhetik gyermekük számára, akik dolgoznak, nappali rendszerű iskolai oktatásban, vagy felnőttképzésben, felsőoktatási intézményben nappali képzésben vesznek részt, illetve betegségük, vagy egyéb ok miatt nem tudnak gondoskodni

gyermekük napközbeni ellátásáról.

8.1. A gyermek bölcsődébe történő felvétele rendje:

A felvételt kérheti:

- ♦ a szülő/törvényes képviselő

a szülő/törvényes képviselő hozzájárulásával:

- ♦ a körzeti védőnő,
- ♦ a házi gyermekorvos vagy a házi orvos,
- ♦ a szociális, ill. családgyógyógyozó,
- ♦ a gyermekjóléti szolgálat,
- ♦ a gyámhatóság is kezdeményezheti.

Bölcsődékbe a jelentkezés egész évben folyamatos. Az igénylő a bölcsődei ellátást a szolgáltatás igénybevételét megelőző a bölcsőde vezetőjénél kérelmezheti. A gyermek felvételéről a bölcsődevezető dönt.

A gyermek felvételéről vagy elutasításáról a szülő/törvényes képviselőt írásban értesítjük.

Ha a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője a jelentkezés után 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll, a bölcsődei felvétel során előnyben részesítjük:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,
- a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
- az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és
- a védelembe vett gyermeket.

A bölcsőde működése:

Bölcsődénk hétfőtől péntekig tartó ötnapos munkarenddel, egész éven át folyamatosan üzemel, kivétel a fenntartó által jóváhagyott nyári zárva tartás. Ekkor történik a bölcsődék karbantartása, nagytakarítása.

A nyári zárva tartás ideje alatt mindig van kijelölt bölcsőde, ahol ügyeleti rendszerben fogadják a dolgozó szülők gyermekét.

A bölcsődei ellátás megszűnése:

- Ha a gyermek óvodai felvételt nyert.
- A bölcsődei nevelési év végén, azon gyermek számára, aki addig a harmadik életévét betöltötte. Ha a testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.
- Az ellátás oka nem áll fenn.

- A szülő kérésére.

8.2. Az igénybevételhez kapcsolódó dokumentáció

- Kérelem a bölcsődei ellátás igénybevételéhez, melyet a szülő írásban nyújt be a bölcsőde vezetőjének.
- Bölcsődei férőhely biztosítása, melyet a bölcsődevezető írásban küld meg, vagy személyesen ad át a szülő részére.
- Felvételhez szükséges dokumentumok:
 - Szülő/törvényes képviselő személyi azonosságát igazoló okirat
 - gyermek társadalombiztosítási igazolványa
 - gyermek egészségügyi kiskönyve
 - szülő munkáltatói igazolása/szándéknyilatkozat, nappali képzésben való részvétel igazolása, orvosi-, védőnői javaslat, egyéb indok igazolása/
- Nyilatkozat a Gyvt. 21/B. § (1) bekezdés a) pontja szerinti ingyenes bölcsődei, mini bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés igénybevételéhez.
- Szülői hozzájáruló nyilatkozatok /1. sz. m. Személyi adatok kezeléséhez, feldolgozásához, továbbításához, 4.sz. m. Fénykép- és videó felvétel készítéséhez, illetve, A gyermek egészségi állapotára vonatkozóan/.
- Megállapodás, melyet a bölcsőde vezetőjeként a szülővel/törvényes képviselővel kötök meg az ellátás megkezdése előtt.

9. TÁJÉKOZTATÁS

9.1.A bölcsődei ellátás igénybevétele előtti tájékoztatás

- *Személyes megkeresés esetén* a bölcsődevezető részletes tájékoztatást nyújt a szülő számára a bölcsődei életéről, az ellátás igénybevételének módjáról, feltételeiről. Ha alkalmas az időpont, lehetőséget biztosít a szülő, és ha jelen van a gyermek számára a csoportszoba megtekintésére, ezzel segítve a szülő döntését és a gyermek számára ismeretnyújtásra a bölcsőde fogalmáról.
- *Telefonos, illetve elektronikus úton történő megkeresés esetén* a tájékoztatás tartalma megegyezik a fent leírtakkal. A kérelem benyújtásának módja elektronikusan és személyesen is történhet a szülő döntése szerint.

Ha a gyermek az első személyes találkozáskor nincs jelen, vagy a bölcsődébe járó gyermekek napirendjét zavarná a betekintés, a bölcsődevezető felajánlja a lehetőséget, hogy más alkalommal, előre egyeztetett a délelőtti órában, a gyermeket is magával hozva megtekinthetik a csoportszobákat.

- *Bölcsődei ellátás igénybevételével kapcsolatos írásbeli és szóbeli tájékoztatás.* A szülő/törvényes képviselő további írásbeli (kiértésítés a bölcsődei felvétel biztosításáról) és szóbeli (bölcsődei ellátás megkezdése előtti szülőértekezlet) tájékoztatást kap a bölcsőde házirendjéről, étkezési díj megfizetéséről, az alól való mentesség lehetőségeiről, a gyermekről vezetett nyilvántartásokról, dokumentációról, a szülői panasz kezeléséről, érdekképviselő lehetőségeiről.
- Az ellátás megkezdése előtt a szülő/törvényes képviselő megállapodást köt az intézménnyel, amely tartalmazza a gyermek és a szülő(k), törvényes képviselő(k) pontos adatait, a bölcsőde által biztosított szolgáltatások formáit, feltételeit, a térítési díj befizetésének idejét és módját, illetve az ellátás megszüntetésének lehetséges okait. A szülő/törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy teljes körű tájékoztatást kapott.

9.2.Szülő/törvényes képviselő tájékoztatása bölcsődei ellátás alatt

A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről. Ez alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei nevelés-gondozás kialakításában, és a családokat is segíti a gyermek nevelésében.

A tájékoztatás mindig őszinte, hiteles, személyes hangvételű, etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formáját alkalmazzuk:

- beszélgetések érkezéskor és hazamenetelkor,
- szülői értekezlet: hagyományos értekezletek, szülőcsoportos beszélgetések, szülői munkaközösség választott képviselőivel történő megbeszélések,
- hirdetőtábla,
- családi füzet,
- nyílt napok,
- időpont-egyeztetés utáni egyéni beszélgetés

10. AZ IGÉNYBEVEVŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI

Igénybevevők jogainak védelmével kapcsolatban az 1997. évi XXXI. törvény alapján a bölcsődeben érdekképviselői fórumot működtetünk.

Az *érdek-képviselői fórum* megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményez a fenntartónál, a gyermekjogi képviselőnél, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél. Az érdek-képviselői fórum az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermekeket érintő ügyekben, valamint javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről,

valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról. Az érdek-képviselési fórum egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál.

Az érdek-képviselési fórum létszáma: 5 fő

Tagjai: 3 fő az ellátásban részesülő gyermekek szülei

1 fő a bölcsőde dolgozóinak képviselője

1 fő az intézményt fenntartó önkormányzat képviselőjében

Az ÉF saját tagjai közül nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel elnököt és titkárt választ. Évente legalább egy alkalommal ülésezik, ill. szükség szerint. Akkor határozatképes, ha tagjainak több mint fele jelen van. Döntéseit egyszerű szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. Az ÉF üléseiről minden esetben jegyzőkönyv készül.

A személyes gondoskodást végzők jogainak védelmével kapcsolatos szabályok vonatkozásában irányadó (jogi) dokumentumok: Szociális Munka Etikai Kódexe, Munka Törvénykönyve (2012. évi I. törvény), Kjt. (1992. évi XXXIII. törvény), Etv. (2003. évi CXXV. törvény). Ezen előírások mellett a közalkalmazotti tanács, a szakszervezet és az esélyegyenlőségi referens hivatott biztosítani, hogy jogaikat érvényesíteni tudják.

11. A SZAKMAI FELKÉSZÜLTSG BIZTOSÍTÁSA

11.1. Kötelező továbbképzés

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben foglalt alapján a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző szakemberek számára kötelező a szakmai továbbképzés. A részletes szabályokat a 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet tartalmazza.

A kötelező továbbképzések tervezése a fentiek figyelembevételével, előre meghatározott ütemterv alapján történik, melynek elkészítése a bölcsődevezető feladata. A továbbképzési ütemterv alapján szervezzük a szakemberek részére a továbbképzéseken való részvétel biztosítását.

11.2. Belső továbbképzés

Intézményi szinten a kötelező továbbképzéseken kívül különböző szimpóziumokon, szakmai konferenciákon rendszeresen részt veszünk.

Bölcsődénkben évente több szakmai témát feldolgozó belső továbbképzést szervezünk, melyek témáinak kiválasztása közösen történik a kisgyermeknevelőkkel. Általában aktuális törvényi-, bölcsődei életet érintő szakmai változásokat dolgozzuk fel, amelyekhez segítséget kérünk külső szakemberektől is.

Bízunk abban, hogy a szakmai programunk az életkori sajátosságokat figyelembe véve biztosítja a gyermekeink sokoldalú fejlődését. A bölcsőde szakmai programja alapján készítik el a csoportok saját nevelési programjukat (figyelembe véve a gyerekek életkorát, a csoport összetételét, sajátosságait). Ezek a konkrét célok, az alkalmazott ismeretnyújtás és a felhasznált eszközök, versek, mesék, mondókák, egyéb tevékenységek megfogalmazását tartalmazzák. Hangsúlyos szerepet kap a nevelői program megvalósításában a szülők támogató magatartása. A biztonságot nyújtó derűs környezet nagyon fontos, hogy a gyerekek érdeklődésük alapján választhassanak a tevékenységek között, amit a program kínál.

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Hatályos: 2025. április 1. naptól

Jóváhagyva a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata Szociális, Egészségügyi és Sport Bizottsága.....⁴⁸...../2025.(^{116.25}.....) számú határozatával.

A szakmai programot készítette	Verdes Lászlóné bölcsődevezető Dátum: 2025.03.06. Aláírás:.....
Jóváhagyta (a fenntartó részéről)	Vassné Harman Gyöngyi elnök Dátum:..... ^{2025. 03. 25.} Aláírás:.....

